

”לַבְּנֵינָהּ שֶׁל הַלְבָּה”

סיכום הלכות שבת שנאמרו בשבת בישיבה מפי מו"ר רה"י
דיני חזרה חלק ב – כבתה הפלטה בשבת (א)

של כתיבה⁴. אמנם הרמ"א⁵ מביא דעת בעל העיטור שהתיר אמירה לנכרי גם באיסור תורה לצורך מצווה כגון לומר לגוי להדליק נר לסעודת שבת וכתב שיש סומכים עליו ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול. הפוסקים חלקו על היתר זה והמשנה ברורה הכריע שאם נקרע העירוב אפשר לומר לגוי לתקן את העירוב⁶. מו"ר הרב נבנצל שליט"א ביאר לי בעבר שאפשר לסמוך על זה רק בכהאי גוונא שפעולת הנכרי באה להציל את הרבים מאיסור אבל אין להתיר אמירה לגוי במקום של איסור תורה בכדי ללמוד או להתפלל או לצורך סעודת שבת. אמנם⁷ יש שהתירו בצורך רבים כתפילת ציבור וכדו' ולכן יש מקום להתיר על פי שיקול דעת הפוסק במקום צורך גדול של רבים.

במקרה של איסור דרבנן הכלל הוא שמותרת אמירה לנכרי לצורך הרבה או במקום של מקצת חולי או לצורך מצווה⁸, דהוי שבות דשבות ובכהאי גוונא לא גזרו.

עסקנו ביסודות הלכות בישול, שהייה, חזרה והטמנה. על סמך לימוד יסודות אלו נוכל לעסוק בעזרת ה' בשאלה המזדמנת בבתי ישראל. מה עושים אם כבתה הפלטה בשבת? ישנן שתי דרכים לפתרון הבעיה: (א) על ידי גוי. (ב) על ידי ישראל.

בתיקון על ידי גוי השאלה היא האם אפשר לומר לו לחבר את הפלטה לחשמל או לתקן את החשמל? בביתי נזדמנה השבת שאלה דומה. במקרה שבביתנו הוצאנו את הנורות מלפני השבת¹ אולם התברר שלוח הפיקוד האלקטרוני של המקרר המשיך לפעול ולא נותק ולכן בכל סגירה ופתיחה של דלת המקרר האור בלוח הדיגיטלי כבה או נדלק. האם מותר בשבת לקרוא לגוי ולומר לו לנתק את לוח הפיקוד כדי למנוע את הדלקת וכיבוי האור בלוח הדיגיטלי?

חז"ל גזרו על אמירה לנוכרי בשבת וישנן בזה שני איסורים: (א) איסור אמירה לגוי לעשות מלאכה האסורה בשבת². (ב) איסור הנאה ממעשה הגוי שנעשה באיסור³.

איסור אמירה לגוי נאמר וודאי באיסורי תורה ואף באיסורי דרבנן להוציא דין קניית בית בארץ ישראל שהתירו בו איסור תורה

⁴ סימן שו, סעיף יא. לשון השלחן ערוך: מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האיני יהודי בשבת וחותם ומעלה בערכאות. ועיין שם ברמ"א ובמשנה ברורה.

⁵ סימן רעו, סעיף ב.

⁶ שם, סעיף קטן כה.

⁷ עיין במשנה ברורה סימן שלא, סעיף קטן כב שאף לעניין מילה יש למקל על מי לסמוך (אם אי אפשר בעניין אחר).

⁸ סימן שז, סעיף ה, ועיין שם במשנה ברורה. ועיין אגרות משה, אורח חיים, חלק ג, סימן מב.

¹ כך שאין בדבר שאלה של איסור תורה בגלל המנורות.

² עיין במשנה ברורה, סימן רמג, סעיף קטן ה שביאר איסור זה. ובשער הציון, שם, סעיף קטן ז שלרוב ככל הפוסקים הוי איסור דרבנן.

³ עיין משנה ברורה, סימן רנג, סעיף קטן צו, ועוד.

העולה מן האמור הוא שאי אפשר לומר לגוי לתקן את הפלטה על ידי חיבורה לחשמל כיוון דזהו איסור דאורייתא של מבעיר משום גוף החימום שבפלטה מלבד האיסור של חיבור החשמל מחדש. אמנם בשאלה דידן אין איסור דאורייתא בפתחת וסגירת דלת המקרר וכיבוי האור הדיגיטלי כתוצאה מכך, זוהי שאלה של סגירת מעגל חשמלי בשבת.

החזון איש סבר שיש בסגירת מעגל חשמלי איסור דאורייתא של בונה ורבו החולקים עליו.⁹ למעשה כתב המנחת יצחק שאין לזוז מפסק החזון איש.

אמנם בשאלה זו שמעתי בעבר ממורי ורבי הרב יעקב כ"ץ שליט"א ש"הגוי לא חייב להחמיר את החזון איש". פירוש הדברים שכיוון שיש מחלוקת אם יש איסור תורה בפתחת וסגירת מעגל חשמלי אפשר לסמוך במקום הצורך על החולקים על החזון איש וסוברים שאין בפתחת וסגירת מעגל חשמלי איסור תורה ולהתיר אמירה לגוי בכהאי גוונא לצורך עונג שבת (כל התבשילים היו במקרר הסגור).

לסיכום, יש לאסור לומר לגוי לתקן את הפלטה בשבת כיוון דהוי איסור דאורייתא של מבעיר, אולם בשאלה של המקרר יש להתיר לומר לגוי לנתק את החשמל מלוח הפיקוד (באופן שאין בדבר איסור תורה מלבד השאלה של פתיחת וסגירת מעגל חשמלי), כנלע"ד.

⁹ עיין ב'מנחת שלמה' להגרש"ז אורבך המביא חלופת מכתביו עם החזון איש בעניין.

